

šanje na mednarodni osnovi. Tako zvani tangerski statut z dne 18. decembra 1923, ki je bil leta 1928. dopolnjen še s pristopom Italije, je določil, da upravljajo navedene sile mesto z zaledjem sporazumno s pristankom maroškega sultana.

Španske čete so že letos junija zasedle Tanger zaradi vzdrževanja reda. Zdaj je španska vlada dokončno priključila mednarodno tangersko ozemlje k španskemu Maroku. V mednarodnem svetu so mnjenja, da je došlo do tega ukrepa zaradi naraščajočega odpora v francoskem Maroku proti francoski vladi v Vichiju. Francoski general Weygand je nezadovoljen s pogajanjem francoske vlade z Nemčijo. Angleške vojne ladje križarijo še dalje pred Tangerjem.

Vojna na Daljnem vzhodu

Japonci na umiku pred Kitajci

Naše čitatelje smo obvestili, da so odprli Angleži radi pristopitve Japonske k zvezi z Nemčijo in Italijo dne 17. oktobra birmansko cesto. Po tej poti sta založili Anglija in Amerika kitajskega maršala Čankajška tako z vojnimi potrebščinami, da je začel s silovito ofenzivo proti izčrpanim Japoncem v južni kitajski pokrajini Kwangsi. Kitajci so dosegli v zadnjih dneh tako odločilne zmage, da bodo v kratkem prepodili Japonce iz vse pokrajine Kwangsi. Kitajci že ogrožajo Jaučav na južni

242

obali. Japonci se morajo umikati iz doline reke Jangce. Ta umik se vrši tudi zaradi nemirov, ki jih zadnje čase Kitajci povzročajo v Šanghaju in Nankingu. Kitajci so zasedli tudi že Matang, ki leži južno od Kiukjanga, ter

bombardirajo mesto Ičang. Japonsko vrhovno poveljstvo je odpoklicalo 500 bombnih letal, ki so bila na letališču v Hankovu. Letala so morala nazaj na Japonsko, kjer morajo biti pripravljena za druge potrebe.

Pavle Poljanski:

Ljubimo domovino, kajti ona je naša mati!

Ljubimo to, kar trga narod narodu iz rok!

Danes trga narod narodu iz rok to, kar je najdražje, kar združuje ljudi iste govornice pod eno streho, da se ne porazgubijo po vabljivih, krivih in blatnih poteh sveta, to je domove in v širšem smislu domovino. Kruti boji, ki divjajo, se bijejo le za pokrajine, ki so domovina narodom.

V očigled temu pomislimo vsi Slovenci, ali ljubimo svojo lepo domovino, ali smo pripravljeni žrtvovati vse zanjo? Kot otroci velike Slave se zavedajmo, da se ne sme nikdar zgoditi, da bi našo lepo domovino komur koli prepustili, temveč moramo biti pripravljeni, braniti jo proti vsakomur, predvsem pa proti notranjim prikritim sovražnikom, ki z različnimi obrekovanji skušajo kot črv ugonobiti naše narodno telo. Potrudimo se, da naše besede in zatrjevanja, da bomo domovino branili, ne bodo puhle in prazne besede, posebno, kar se takih notranjih nergačev tiče.

Ali vemo, kaj ljubimo?

Domovina ni samo zemlja in nebesni svod, pod katerim prebivamo, ampak so naša domovina vsi bistri potoki, gozdovi, prelepe doline, gorski velikani, vse prijazne vasice in bela mesta, kjer prebivamo; domovina je zemlja, v katero vlivamo svoj znoj, da obrodi dober sad, in k domovini spada tudi jezik, ki ga govorimo. Take domovine otroci smo! Ona nam je mati, ona nas je rodila, ona nas nosi v svojem naročju, ona nas združuje pod skupno streho v milem slovenskem jeziku.

Jezik nas veže

Jezik je tisti, ki nas veže, da vemo, do kam segamo, da vemo, kje so naše meje, do kod segajo naše pravice. Zalostno je, da se te vezi, ki nas združuje, mnogi med nami sramujejo. Posebno Slovenci, ki živijo med tujim ljudstvom, med seboj ne govorijo radi v materinščini, ampak govore v tujem jeziku, mnogokrat v

neki spakendranščini, ki nima ne repa ne glave. Slovenci, varujmo se tega! Vedimo, da je jezik del domovine in kdor jezika ne spoštuje, tudi domovine ne more ljubiti. Vsak si naj živo predstavlja rek: »Biti slovenske krvi, biti Slovincu v ponos!« Onim, ki ne spoštujejo svoje domovine, ki jo izdajajo, ki sramote slovenski jezik, pa pokažimo njih zločinsko delo, izločimo jih iz svoje srede, kajti izvržek človeštva so. Tako za nas nikdar ne bo veljal rek, ki ima prebridko resnico v sebi, da: »Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.«

Dober prijatelj — zaklad

Da bo ostal naš jezik čist, jasen in nepokvarjen, segajmo zdaj, ko se nam približuje zima, po dobrih knjigah naših velikih mož. Naj ne bo slovenske družine, ki bi ne imela v hiši dobrega časopisa. Za nas slovenske kmete je vsekakor »Slov. gospodar« najprimernejši, kajti on je naš spremljevalec v življenju, v njem je vse, kar potrebujemo pri svojem delu,

Po čem Američani letos najbolj povprašujejo. V Ameriki je več tovarn, ki delajo v nadurah in ponoči, pa še ne morejo ustreči vsem naročnikom. V teh tovarnah ne delajo letal ali orožja, kakor bi kdo utegnil misliti, temveč — zastave. Prejšnja leta so bile tovarne za zastave zaposlene samo pred 4. julijem, ameriškim narodnim praznikom, v ostalem času pa niso imele skoro nič posla. V tistih letih, ko so predsedniške volitve, gre boje. Sedem- do osemkrat več zastav izdelajo kot navadno. Po vsej državi, v mestih in vaseh, na vzhodu in zahodu hočejo takrat imeti zastave, dolge, velike, ki jih obešajo na hiše, drogove, stolpe itd. Pa tudi manjše zastavice grede v promet, kajti tudi majhni Američanci nočejo za-

Junak divjine

Ameriški roman

18

Erik je medtem skočil s konja in nekaj popravil pri sedlu. Zatopljen je bil v misli in Noelovega vprašanja ni prav slišal.

»Kaj si rekel, Noel?« je vprašal.

»Vprašal sem, kam bova zavila?«

»Na Oblačno goro. Nard je tam! Ti lahko zaviješ domov, če...«

Prekinil se je in vprašujoče pogledal tovariša. Ta je skoraj ogorčeno strmel vanj.

Razumela sta se. Krepko sta si stisnila desnici in s tem je bila stvar rešena.

14.

Čim bolj se je Marija bližala gorovju, tem bolj je pokrajina izgubljala značaj puščave; peščeno morje je zaostalo, svet je postal gričnat, tla porasla s travo in nizkim grmičjem.

Marija je izginila v prvi gorski soteski. Obe strani soteske sta bili v nižji legi pokriti z gozdovi, vrhovi pa so bili skalnati.

Sonce se je že nagibalo k zatonu, a popotnica je še vedno jezdila. Steza se je vzpenjala navzgor, potem je zavila v globok prepad, naposled pa je je popolnoma zmanjkalo na skalnatih tleh. Ker je bila hoja samo v eno smer mogoča, je Marija jezdila naprej. Kopita so trdo udarjala ob skalnata tla.

Nekako po enourni naporni ježi se je odprla pred Marijo prijazna, ozka dolinica. Popotnica si je olajšano oddahnila. Od dolge, utrudljive ježe je bila že čisto izčrpana in je bila potrebna oddiha. Razen tega se je bližala tudi noč. V nižinah se je že zgrinjal mrak, le gorski vrhovi so še rdeli od žarkov zahajajočega sonca.

Dolinica je bila porasla s sočno travo. V drugem koncu se je svetlikalo kakih dvajset brez. Tudi žuborenje vode se je slišalo.

Marija je sklenila, da bo tu prenočila ter zgodaj zjutraj nadaljevala pot. Jezdila je do brez. Tam je skočila z meza in se lotila dela.

Najprej je snela sedlo svojemu mezgu, nato pa tovor ostalima mezgoma. Pri tem je glasno stokala, ker so bili tovari pretežki za njene moči. Po končanem delu je živahim zvezala prednje noge in jih je pognala na pašo.

Na Garnettov nasvet je Marija vzela s seboj tudi priprave za postavitve šotora. Hladni večerni zrak ji je dal slutiti, da ji bo šotor ponoči zelo potreben.

Takoj je začela s postavljanjem šotora. Delo ni bilo lahko, ker ga ni bila vajena. Toda vztrajnost je rodila

svetuje nam, da ne zaidemo na stranpota. Dober verski časopis imeti, je kakor imeti dobrega prijatelja, in kdor ima pravega prijatelja, ima zaklad.

Bodimo vredni nasledniki naših prednikov!

Pozabimo v teh težkih dneh na vse medsebojne spore in razprtije, kajti samo tako bomo lahko obvarovali našo domovino vsega hudega, lahko bomo zrlji — združeni z ostalimi brati — neustrašeno nevarnostim nasproti. Bodimo vredni nasledniki naših brezimnih prednikov, ki so nam ohranili v težkih prilikah domovino, nam jo izročili, da jo zvesto čuvamo in jo predamo neokrnjeno in nedotaknjeno naslednikom. Kdor izgubi domovino, je podoben onemu, ki je izgubil v otroških letih streho in starše in je moral po svetu. Le v domovini bomo našli srečo, zdravje, le tu so nam odprta vrata k resnemu delu, h kulturnemu delovanju, in le v domovini bomo našli pot k procvitu naše lepše in boljše bodočnosti.

Bog nas bo vodil...

Če bomo ljubili domovino, našo dobro mater — to se pravi, če se bodo ljubili slovenski kmet, delavec in izobraženec — če bomo spoštovali svoj mili slovenski jezik, ljubili svojo grudo, polja in pašnike, gozdove in prozorna jezera, bistre potoke in valujoče reke, krasna gorovja in modro nebo nad nami, mnoge otoke in sinje morje ter ako ne bomo nikdar pozabili na Boga, ki nam je dal vse to v posest in uživanje, tedaj nas bo Bog vodil. On nas ne bo zapustil, ne bo dovolil, da bi nenasični tujec omadeževal naša sveta slovenska tla s svojo umazano peto, kajti ta tla so samo naša in nobenega drugega! Zganimo se ter v ta vzvišeni namen delajmo, dokler je čas, kajti »po toči zvoniti je prepozno«. Da je pa še vedno naša lepa domovina izven krvavega plesa in zverinskega klanja, pa moramo biti Bogu hvaležni. Prosimo ga, da nas s svojo božjo vsemočnostjo tudi v bodoče varuje pred strašnim gorjem, ki zajema val za valom ves svet. Izkažimo se vredne božjega prizanašanja, kajti v božji oblasti so državniki in vsa bojna sredstva, katera lahko obrne proti onim, ki mislijo z njimi strahovati slabotne in maloštevilne narode. Ne pozabimo, da božji mlini meljejo počasi, toda sigurno!

Ti krasna si, krasnejše ni,
kar jih obseva zarja dneva,
krepostna si, vsa vredna ti,
da krona venča te kraljeva.

Simon Gregorčič, »Domovina«.

Po Jugoslaviji

Novega vojnega ministra smo dobili. Vojni minister general Nedić je odstopil. Na njegovo mesto je bil postavljen kraljevi častni pribočnik, armijski rezervni general Peter Pešič. Rodil se je v Nišu leta 1871., general je postal leta 1918., armadni general leta 1923. Leta 1918. se je udeležil mirovne konference v Parizu. Od leta 1922. do 1924. je bil že vojni minister. Dalje časa je bil poslanik v Pragi in Bruslju. Leta 1939. je bil imenovan za senatorja. Znan je kot pisec važnih vojaških člankov.

Južnosrbsko mesto Bitolj trikrat bombardirano od neznanih letal. Starodavno južnosrbsko mesto Bitolj je doživelo 5. novembra v teku opoldanskih ur trikratno zračno bombardiranje in obstreljevanje s strojnimi od neznanih letal. Bombe so tirjale devet mrtvih in 21 ranjenih ljudi, večinoma delavcev in otrok. Med smrtnimi žrtvami pa je tudi Slovenec kapitan Maks Varl, pribočnik divizijskega štaba. Nepregledne množice Bitoljčanov so se udeležile njegovega pogreba. Devet lovskih letal je krožilo v zraku in izkazalo zadnjo čast padlemu kapetanu. Na dan nezaslišanega in zahrbtnega napada je bil v Bitolju sejmski dan, zato je bilo tudi med konji več žrtev. Živina je begala zbegana brez gospodarjev okrog. Vest o

nejunaškem bombardiranju na neoborožen in brezobramben kraj je bila sprejeta po vsej državi z velikim ogorčenjem. Vlada je sedaj izdala energične ukrepe, da se kaj takega ne bo več pripetilo, če pa se bo, pa tako bombardiranje ne bo ostalo nekaznovano. Predsednik vlade Cvetkovič je poslal kot prvo podporo po bombardiranju prizadetim družinam 50.000 din. Enako vsoto in v isti namen je dal tudi zunanji minister dr. Cincar Markovič. Vse po Bitolju sočustvuje z žrtvami in pomaga pri negi ranjencev ter oskrbi onih, ki so ostali radi bombardiranja brez strehe.

Važne živinozdravniške postaje. V poljedelskem ministrstvu so se vršila zadnje dni važna tridnevna posvetovanja živinozdravniških strokovnjakov. Obravnavali so vprašanje, kako bi čim učinkoviteje zatrl različne živinske bolezni ter ustvarili potrebne zdravstvene pogoje za napredek živinoreje in zaščitili ljudsko zdravje z nadzorstvom živeža živalskega porekla. Sklenjeno je bilo, da bodo ustanovljene po vaseh v živinorejskih področjih živinozdravstvene postaje, ki bi naj postale središča živinozdravniškega strokovnega dela ter bi se preko njih oskrbovali kmetje z zdravili in cepivi za živino.

Visoka bogoslovna šola v Mariboru dobila prvega rektorja

Prosvetni minister g. dr. Anton Korošec je podpisal 23. avgusta 1940 ob 140 letnici rojstva svetniškega škofa A. M. Slomškega, ustanovitelja mariborskega bogoslovja, uredbo, s katero je bil podeljen Slomšekovi ustanovi položaj visoke bogoslovne šole.

Za prvega rektorja ali voditelja Visoke bogoslovne šole v Mariboru je bil imenovan z odlokom prosvetnega ministrstva g. dr. Josip Hohnjec, ki deluje na mariborskem bogoslovju že od leta 1905. in se veseli kot izboren profesor najtežavnejših bogoslovnih predmetov občega spoštovanja in priljubljenosti med bogoslovci. Novi in prvi g. mariborski rektor je dolga leta delovni predsednik Prosvetne zveze.

Veliko se je trudil na prosvetnem polju po deželi davno pred vojno. Njegovo delo so Marijine družbe ter Dekliške zveze. Ob prevratu se je postavil neustrašeno na stran naših osvoboditeljev izpod nemškega jarma. Kot podpredsednik je skupaj s predsednikom dr. Rosinom vodil Narodni svet v Mariboru in je bil

eden najbolj požrtvovalnih borcev, da je ostal Maribor slovenski.

Koj po prevratu je bil član ustavodajne skupščine in pozneje dolga leta narodni poslanec za ljutomerski in konjiški okraj.

Gospod rektor pa ni vsa leta, odkar se je posvetil delu za javni blagor, ogreval ter podžigal z besedo našega naroda za vsestransko povzdigo, ampak je držal, odkar je končal študije, krepko v svoji roki pero do danes. Izpod njegovega peresa je bilo objavljenih po raznih znanstvenih časopisih in mesečnikih nebroj učenih člankov in razprav bogoslovne vsebine.

Od leta 1905., ko je prišel gospod rektor za profesorja v Maribor, je bil dnevno ter nemurno do danes na delu pri vseh listih, katere izdaja Tiskarna sv. Cirila. »Slov. gospodar« si šteje v veliko čast, da sme prvemu rektorju Visoke bogoslovne šole v Mariboru čestitati in mu izreči ob tej priliki iskreno zahvalo za njegovo najzvestejše sotrudištvo.

uspeh. Šotor je bil čez dobre pol ure gotov. Marija je nato nanosila vanj še nekaj listja in si pripravila ležišče. Potem je preskrbela še suhljad za ogenj.

Medzi so se medtem pasli. Ko je Marija smatrala, da so se že dovolj ohladili od hoje, jih je odvedla k vodi in jih napojila. Nato je privezala vsakega za eno drevo, in sicer na dolgo, da so se mogli pasti okrog dreves.

Šele zdaj je začela Marija misliti na svoje telesne potrebe. Zanetila je ogenj in si pripravila skromno večerjo. Po večerji je zamišljeno sedela pri ognju. Mislila je na svoj položaj. To je prvi primer, da je popolnoma sama v zapuščenem kraju. Gozd je skrivnostno šumljal. Mesec je kot kak srebrn krožnik plaval po neskončnem plavem nebu.

Marija se je čutila silno osamljeno. Zdelo se ji je, da je zašla v popolnoma nov svet, iz katerega se ji ni nudi noben jasen izhod. Pri srcu jo je stisnilo. S takim zatapanjem se je bila podala na pot! Erikova in Garnettova svarila je smatrala za pretirana. Zdaj je že drugače gledala na vso stvar in to že po enem dnevu potovanja. Zaželela si je močne roke, prijateljskega srca.

Nenadoma je prisluhnila. Zdelo se ji je, da sliši zvočenje, ki je prihajalo iz velike daljave. Pobožno je poslušala. Pokrižala se je in odšepetala angelsko pozdravljenje. In še za uspeh svojega pota je molila. Ob misli na Boga je začutila olajšanje. Zazdelo se ji je, da vendar ni tako sama, kakor je prej mislila.

Zvon je utihnil in nastala je tišina, ki jo je čez čas premotilo zavijanje šakala. Potem je spet zavladala popolna tišina. Mariji je spet postalo tesno pri srcu. V tišini je bilo nekaj zlovesčega; kot težka mora je ležala nad pokrajino.

Marijo je začelo mraziti. Vrgla je suhljad na ogenj, nato pa odšla v šotor. Legla je in se zavila v odejo.

Zaspati ni mogla. Osamljenost jo je težila ko kaka svinčena gora. Kaj bo z njo? Ali se ne bo izgubila v tej divjini? Čim več je razmišljala o tem, tem bolj se je zavedala svoje drznosti in nepremišljenosti. Zakaj ni sprejela Erikove ali Garnettove pomoči? Razmišljanje jo je tako mučilo, da so ji moči popolnoma opešale. Zaihtela je. A čim bolj so ji vrele vroče solze iz oči, tem večje sproščanje je čutila v notranjosti; solze so ji olajšale bol in čez čas je spokojno zadremala...

Erik in Noel sta zavila na isto stezo, po kateri je jezdila Marija. Nista hitela, ker sta hotela, da bi ju Slim, ki je bil odšel po živila in strelivo, čimprej dohitel. Pozorno sta se ozirala na desno in levo. Od časa do časa sta tudi zavila v gozd in preiskala okolico. Sumljivih znakov nista zasledila. Ko sta imela za seboj že nekaj milij pota in sta prispela do smrekovega gozda, je dejal Erik:

»Tu se bova ustavila in počakala Slima. Če je šlo vse v redu, se bo vsak čas vrnil.«

ostajati za starejšimi in izobešajo zastavice po oknih, balkonih in po ulicah. Ameriški tisk ima brez dvoma prav, če pripisuje letošnje povpraševanje po zastavah naraščanju narodne zavesti. Ameriški tisk pravi celo tako: od leta 1917., ko je stopila Amerika v prvo svetovno vojno, pa do danes še ni bilo opaziti v Združenih državah tolikšnega povpraševanja po zastavah. Neamerikanec bi iz tega morda celo kaj sklepal. Kdor je praznovaren, lahko stavi celo vzporednico med letom 1917. in med letom 1940.

Nov način zatemnitve Rima. V zatemnitvi Rima so uvedli zanimivo novost. Namesto modrih svetilk, katere so doslej uporabljali za razsvetljavo ulic, bodo sedaj namestili bele svetilke, ki pa bodo mnogo slabše